

دردگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور علم وصنعت مجموعه سی

۲۰ کانون اول ۳۳۸

نومرو : ۴۱

ایکینجی سنه: دردنجی جلد

مړتاب

ياواشجه قالدېرمزق
كېچېنك پردېسې
آي كوله يابراق يابراق
دوكيور نشته سې.

خويلال، آقېن آقېن،
دورغون فكرمدن آفك.

پكېوركېن روزكارلر
دالغالانقده سازاق.
ساخله ايكي شي وار:
ازوا وياضاق...

خويلال، آقېن آقېن،
دورغون فكرمدن آفك،
بې راحت بيرايك!

مانكه اشيايك رنكي
بربريه اش اولمش
وسسلك آهنگي
سكوتيه قاردهش اولمش.

خويلال، آقېن آقېن،
دورغون فكرمدن آفك،
بې راحت بيرايك:
قام اولومه ياقېن!

علي مختار

بره حق جاييك پښه وديانه صاياندي. سايجه نك پاندي
چيققدن صوكره سوفايده يوروركېن كندې كندې
متاديا بوني تكرار ايدييوردي:
— اويله ايسه اولوم آدامي اولورم.

بونه دېكدي؟ اولوم آدامي اولمق نهدېكدي؟
اولوم آدامي اطرافته اولوم صاچانه؟ يوقسه اولومه
دوغرو كېدنه، يوقسه اولمكه محكوم اولانه؟
دهنلېردى؟ حق جاييس، بونلك هرايكېسې دكېدي؟
برقاج زماندن برى ياولمكه ياولدورمكه حاضر لايورر.
مېدى؟ بواوك يارلاق دوكله، ياقسه ايشله مې
ومستون، بولنده كېر، بوباجالرنى صقان دولالتر
نه ايچين ايدى؟ نزه كېتلك ايچين ايدى؟ بر آز
صوكره اوموزنه نهدن برسلاح يوكلنه چكدي؟ بر
قاج زماندنېرى، مملكلك هواستنده، آغزندن

يعقوب قندرى

كرالى قوناق

بكي كتابد

— واه، واه! دېك چوق يورولو يورسك،
نهدن اوقادار يورولو يورسك! واه حق واه!
دييوردي. بركره اولسون كوزلى كوزلېنه
اصابت ايمدى. سايجه نك كوزلى سياه كوايكل
آلنده رنكېنى و نظر ده نيلان افاده يي قاب ايتش
كې ايدلر.

حق جاييس دېدى كه:

— چوق ده كېشمسك سايجه آبالا!

سايجه:

— سنده ايجه بويومشك!

دېدى. كنج آدام قنلك آغزېنه قادار
كلديكى حسن ايتدى، كندېك چوق قنلكدن نه
قادر اوزاق اولدينى باغيارق سويله مك وسايجه يه
بوتون او صنمي اولغون خاتم طورلى آلتندى
چيكلكنى، بوشاقنى، هيچكېنى، آكلاتق ايتدى:
— يالكز بويومك دكل، اختيارلام بيله،
سايجه آبالا، دېدى. سز چوق كزديكز، چوق
كورديكز. فقط بې چوق دوشوندم، چوق حسن
ايتدم. اوقادار كه بوتون فكرلر بوتون حسلر بكا
شيمدى يوان كلور. سز بويوكيكا واصل اولديكېمى؟
نرده؟ هر طرفكز دن آرزو، امل، كنجلك
فېشقييور، شيمدى «هايدى!» ديسلر برسنه دنېرى
يادېكز سياخلرى عېنى اشېا ايله تكرار ايدم بيله
چكسكز. فقط، بې دوشونديكېمى تكرار دوشو.
نك، حسن ايتدېمى تكرار حسن ايتك ايتسه، يه چكم.
سايجه آبالا، بزي پشيره ن اضطر ايدر، كروب
كورمك دكلر، سزدن اول قاج كېمى آورويايه
ايتدى كلدى. بونلردن بمضيلريك قياقلرنده ايجه
تبدل كوردم. فقط روحلرده نه ده كېشيدى،
بياميزم. بونلر بزه اورادن، باشلرنده برعجاب
سرسلك وكوزلرنده صافدرونايه برحيتله عودت
ايتدېلر. سايجه آبالا، سزده بونلردن برنيسكز؟

سايجه، جېرى بر قېقه ايله كولدى:

— اوو، دانما فلسفه! سن هيچ بر زمان
حيات آدامي اولايه چكسك، هيچ بر زمان
زاوالى حق!

دېدى، بونك اوزمده كنج آدام آجې آجې
كولومسېه ريك يارى جدى يارى شاقا جواب وېردى:
— اويله ايسه اولوم آدامي اولورم.

حق جاييس بوسوزى دوشونغيه ريك، برشى
سويله مش اولمق ايچين سويلدى: اساساً بونك
خېرچين برسم اواندن باشقه بر معناسي يوقدى.
حق اوقادار كه بوسوزك بوشاقلدن صوفاقلندن كنج
آدامك كندېسې بيله اورېردى. فقط اكثر ايداييمزه
دولاشان وكولترجه آغزمندن هيچ دوشمن بېقى
معنا سز سوزلر كې، بوده نهدن در بيله ممر، بردن

... ثروت بلك اوى بك عجائب، عادتا
اختلاخلې رسه وينج ايچنده ايدى، هر كس برى برينه
قارشى فضله نشته لي كورونمكدن قورقور كيدى.
سايجه حق جاييس كندېسندن چوق باشلي وناذر
كورولن بر تيزه طوريله قارشيلادى. شېشمالامش،
اوزامش، آغبر و مغرور كورونيوردي. كنج
آدامك اوند شيمدى يه قادر هيچ تصادف ايتدېكى
بر يوكسكدن باقيشې و برحق تېسى واردى. ژاپون
كارى برصباح انواي ايچنده قوللى تا اوموزلېنه
وكوكسى اولدغه حريم نقطه لره قادر آجيق دوريور
ايدى. صاچلر يوكسك، فقط عېنى زمانده داغنيق
بر طرزده دوزمليتاشدى. هر حركتنده ديزلېنه
قادر صيريلان باجاولرى ايجه مك اييك جورايلر
ايچنده جانلي، ذكي و خارق العاده شيلر كې كوزو كوردي.
حق جاييس، سايجه نك آغزى وكوزلى كندېسې مش
كې كلدى، زيرا كنج فيز دوداقلرېنه قيرميزيايى
سورمش وكوزلرېك سورمشى حددن بېك قاب
زياده فضله لاشدېر مشدى.

حق جاييس، سايجه ده برشېه داهه دقت ايتدى،
وجودى اشكي قېمېلدا نياشلى، اسكى آهنگى،
اسكى معنا سنى قاب ايتش ايدى، بو، جالاك وجوال
برقېزدن زياده، اولغون و بورغون برقادينه بكمز.
يوردي. بونك ايچين دركه زاوالى چوق بويوك
دايسنك حفيدسه ناصل خطاب ايدو چكېنى، نه
يايه جېنى بيله مېدى. شيمدى «افندم!»، «سز»
دېركن، شيمدى «آبالا»، «سن» ديسه
قونوشقه باشلايور، صوكره سايجه نك محقرانه بر
باقيشې اوزمده بوزى قېزاراق بوسوتون نه سويله يه.
چكېنى شاشييور، «افندم» لي «سز» لي مكلاه دن
داهارسى، ايچندن جيتيماز ديكر بر طرز مجاوريه
دوشو يوردي.

اوكا، لاف اولسون ديه صوك زمانلرده
باشندن بكن عسكركل مسئله لرنى كهايه ايتدى،
شيمدى نرده در؟ ناصل تايام ايدييورلر؟ ساعت رجه
ناصل يورديور؟ ناصل برقرار اوانده يك يسوب،
ناصل بر قوغوشده، كېلرله برابر ياتوب قاتيور؟
بونلرې آكلاندى، سايجه اكثر ايدېكليه يور كې
كورونيور و زاوالى چوق اوقادار حرارتنه
آكلانتيكېن بجه هيچ تعانى اوليان برسواك صورييور،
برحركت يايوردي.

حق جاييس حياتى ايكيه آييران بوتون او
اغذسك شېلرېنه عايدوقايهك هيچ برله سايجه نك
نظر دقتى كندى اوزرېنه جلب ايدمى، كنج
قېز آرا صيرا، عتلى باشقه يرده:

[*] كراتى قوناق: يعقوب قندرى بك. ناشرى: دركاه
مجموعه سى ۲۰ جلد بر آواده ۴۰ غوشودر.

مستجاب

۲

آی یو کسه لسن ، یو کسه لسن ،
کوکي خاره اندیرن
مور بولو ملری ده لسن !
کیجه رؤیامه کیرمن
رنکارله ایشله ندی صو .
آه بو سودا قوقوسی !..

صاجلرکی ، کوزمه ،
بورغون کوسمه دایا ،
مختیار کورونه لم
افقندن کولن آیه .

کولکلر بوکولور ،
دیگله : بابل کولور ،
ببل آغلا یور : دیگله !

آی یو کسه لسن ، یو کسه لسن ...
پارلایان کوزلرکه
مهتابدن ده کوزمه لسیک !

علی ممتاز

آغزه دولاشان پک مبتدل و پک عوام فریبانه برسوز ،
شیمدی ، اونک نظر ندی علوی بر بلاغت آییوردی ؛
حق جلیس آنجی ، شیمدی ، قاج زماندن بری خلقک :
« یاغازی ! یا شهید ! » دییه باغیریشلرینک معناسنی
آکلا یوردی . « یاغازی ، یا شهید ! » اوت ، کندیسی ده
بونلردن بری اواقی ایچین حاضر لایوردی . توکلی
بر از اول :

— اوله ایسه اولوم آدای اولورم !

دیمه مشدی ، بو بر جلی حقیقتدی . حق جلیس
شیمدین بر اولوم آدای ایدی .
بوساعته قادار عسکرلکک اولومه بر مناسیتی
هیچ خاطرینه کلمه مشدی ، کندی ، علی الماده
مرعج و یوروجی بر ایشه کیرمش و بر آتقاریه چاتمش
طن ایدیوردی . مکر بواش نه مهیب و بو آتقاریه
نه علوی بر شیمش ! حق جلیس کیدیکی نفر اتوانک
ایچنده ایلک دمه اولورق بر قهرمان غرورینی حس
ایتدی : « کوکسی قاپارمق :

— بن بر اولوم آدایم ، یا اولمکه یا اولدورمکه

کید یورم ، دیدی .
مکر قدر اوکا نه لر حاضر لایورمده او فرقتده
دکلدی ، بوجومرد قدره قارشنی نه قادار ناککور ،
نه قادار کوچوکدی ! حیاتک هانکی غایبی بر جنبه
دوغری کیدیشدن داهای یو کسدی ؟ باخسومکه ،
اونک کیدمکی جنک ، جنک لکک بویوک بر جهان

جنکی ایدی . بویله بر جنبه . بر کوچوک ضابط
اولق ، او اسک اردولرک باشند بر سردار اولمقدن
داهای مهابتی بر شیدی ، کنج نفر :
— بن بر اولوم آدایم .

دیدی وایلک دمه اولورق شاعر حق جلیسه
قارشنی قابنده بر نفرت اوپاندی ، لوش بر اوداده
ساعتلرجه « قلودمک » لک شمرلرینی انشاد ایدن و یاسرو
یومرو بر قللمه کیرلی بر کاغد اوستنده بر طاقم طویال
مهراغلر صیرالایان او جیلر ، اوصولغون چوجوق
نه ایدی ؟ بو کنج عسکرک طوبوقلری دمیر چیوبلی
چارقلرله طبرماغه حاضر لاندینی ، صارب ، یو کسک
و مهلک تپه لک باشند ، بو صولغون بکزیلی چوجو غک
چیقمق ایسته دیکی سرین و کولکلکی یوقوش نه عادی
بر یردی !

اوتپده آل باراغک چارینیشلری ، یوز بیک
کشیک هایقیریشلری ، آتسک سوله نشلری ، چلیک
سسارلی و قیویاجلی دومانلر واردی ، بو یوقوشده
ایسه بر قاجیشیل دفته دالندن ، براز صوشیر یلتیسندن
وملول رایصنزلندن باشقه نه واردی ؟ حق جلیس
کندی کندیته :

— آوه دوز دوزغ ، شیمدی به قادار یازدیم
یازیلری و بوتون کتا بلری یاقچم !

دیدی و بونی سولرکن غیر ارادی بر جوشله
مواده صالادینی آلدن بورنه خفیف بر قوقوکلدی ،
بو ، سلیجه نک آلدن اونک آله سینن قوتلی بر
قوقوکل بقیه سی ایدی . حق جلیس ایچینک تیره دیکنی
حس ایتدی و حالا بوقادار واهی شیلرک تأثیری
آلنده قالدینه شاشدی . بر طاقم یایمه طورلر ،
ساخته باقیشلر و جبری کولوشلرله آوروبان عودت
ایتمش سطحی و معطر بر مخلوقک آتسه ، دومانه
و کور بر قورشون یاغورنه دوغرو آغیر آغیر
ایلرلر بر آدام اوزرنده حالا حکم سوروشی پک
غیر طبیعی برشی ، عادتا بر عیب دکلای ایدی ! حق
جلیس کندی نفسته قارشنی ، سلیجه سی سومش اولمقدن
و بلکه حالا سومکده دوام ایتمکدن اوتانیوردی .
صاقین اوده طانیدینی بر چوق کنج لککی ، صاقین
اوده شو هوای جیل کی حیاته بالکسر آتیه سی مر بوطدی ،
وارانک بوتون او یو کسک هیجانلری ، صاقین ،
سلیجه نک بر آز اولی طورلری ، باقیشلری و کولوشلری
کی بر طاقم دوزمه و یایمه شیلردنی عبارتدی ؟ زبرا ،
دهمینکی قهرمانانه دوشونجه لره ، سلیجه نک قوقوسنی
دویار دویاز حس ایتدیکی رعشه ، بری برینک
تمامیله ضدی ایکی روحیه دالادی . حق جلیس
کندی کندیته دیوردی کی : « یا اودوشونجه لره ،
یا بورشه دوغری ایدی . بجایا هانکی سنده صمیمی . »
کنج آدام ، بوتون کون کندی بویله تحمیل
ایتدی ، فقط بر تورلو نه اولدینی آکلا یامادی .
قلمی مظلم بر معما حانی آادی . اونک ایچین شهسز
اولان برشی وارسه ، اوده سلیجه سی سونه نک ،
دنیا نک بوتون بوش ، سطحی و شهنوائی حظوظنه مغلوب

آینا

۲

بو آینا ، صدقنی محفظه منه
گومولش ، بر رؤیا خاطر لایوردی :
کیم بیلیر قاج قیزک کوکل یاسنه
آشنا قلیله دالغین یایوردی .

بر ایچلی نقاشک صنعتکار آل
بالی اوغراشمش چرچومه سیله :
شرقک چیکک کوزلو بیک بر کوزمل
چیرینیر اوستنده عشق هوسیه :

بو پارلاق رؤیا ک ، پارلاق وایچه
رنکارله الهی چهره ل ایشله ،
شرقک کوزملاری یاده کلنجه ،
افق درینله شیر ، افق کیشله :

سوکلم بلیر درین خطله
اندانک ، که شوخ بو گولوشیه ،
روحی اوقشارکن شن قانادلره
بازدن چهره کز بر گولوشیه ..

... اوستنده صنعتکار آل دولاشان
بو آینا ییلاردن قاش یادکار ..
اوستنده ، روحلردن آرزولر یاقان
شرقک چیکک کوزلو سلطانلری وار ،

حسن راسم

[۱] برنجیسی « درگاه » ک ۳۲ بجی نسخه سنده در .

اولمقدن باشقه برشی به دلالت ایتمکدیر ، زیرا .
سلیجه ، حظلرک اوزی ، محصله سی و تمثال ایدی ،
اونی اولوملره سوروکاین ، اونی علوی دیوانه لکر
یادیران بویوک و دهرین بر عشق ایله سهومک بیل
قابل دکلدی . بو آجی حقیقت ، اوکا ، کنج قیزی
شیشلیمه کی آیارتمانده زیارتندن صوکره تمامیله عیان
اولمشدی ...

بعقرب قمری

